

Program proti šikanování

(je součástí minimálního preventivního programu)

Charakteristika šikanování:

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování, až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočnickými. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Cíl programu:

Program proti šikanování slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování.

Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům naší školy. Tento program je nedílnou součástí školní preventivní strategie a minimálního preventivního programu školy.

Tvorba a realizace programu:

Na tvorbě se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Nesmí akceptovat šikanování v jakékoli formě. Vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů, založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka.

Koordinátorem tvorby programu je školní metodik prevence, který spolupracuje s okresním metodikem prevence z pedagogicko-psychologické poradny.

Krizový plán pro eliminaci či minimalizaci škod v případě, že k šikaně ve škole dojde:

A. Škola řeší vlastními silami:

Možnosti předcházení šikany zaměstnanci školy:

1. Vytváření pocitu bezpečí pro každého žáka.
2. Rozvíjení mezilidských vztahů a úcty k životu druhého člověka.
3. Respekt k individualitě každého jedince.
4. Etické jednání.
5. Jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.
6. Osobní příklad.

7. Okamžité řešení všech zárodečných forem šikanování.
8. Ve školním (ústavním) řádu jasně stanovit pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.
9. Zajistit v souladu s pracovním řádem zvýšený a kvalitní dohled pedagogů o přestávkách, před začátkem vyučování, po jeho skončení i během osobního volna, a to hlavně v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.
10. Aktivně zapojit do prevence šikanování i nepedagogické pracovníky.
11. Provozování schránky důvěry.

Strategický postup při vyšetřování šikany:

1. Kontaktovat metodika prevence nebo výchovného poradce.
2. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi.
3. Nalezení vhodných svědků.
4. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
5. Zajištění ochrany obětem.
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

B. Škola potřebuje pomoc z venku:

(pokročilá šikana s neobvyklou formou - skupinové násilí vůči oběti, tzv. třídní lynčování)

1. Bezprostřední ochrana oběti. Odvést okamžitě ze třídy.
2. Zapojit další pedagogy (popřípadě pomoci oběti) a vedení školy.
3. Zabránit domluvě agresorů.
4. Ohlásit celou věc Policii ČR a řídit se pokyny Policie.
5. Kontaktovat rodiče oběti.
6. Dohodnout postup ve vyšetřování s Policií, PPP, OSPOD.

Postup při oznámení šikany

Postup pedagogického pracovníka:

- informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence, školním psychologem a výchovným poradcem, informuje ředitele školy,
- má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence, školním psychologem a výchovným poradcem, informuje ředitele školy,
- v případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy,
- vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže,
- navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup ředitele školy:

- přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák),
- rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami, nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR,
- v případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů,
- zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany, nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí,

- v případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů,
- v mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu,
- v mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu,
- dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), oznámí tuto skutečnost Policii ČR,
- oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka,
- pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu,
- projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup rodičů při podezření na šikanování:

- rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází,
- nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče s informací na ředitele školy,
- v případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informací na ředitele školy.

Výchovná opatření a hodnocení chování:

Pro potrestání agresorů budou použita běžná výchovná opatření a hodnocení chování. Budou posuzována podle závažnosti jejich provinění.

- napomenutí a důtka třídního učitele
- důtka ředitele školy
- převedení žáka do jiné třídy
- snížení známky z chování
- podmíněné vyloučení ze školy.

V České Třebové 1. 9. 2022

Ing. Petra Bártová, Ph.D., metodik prevence

Mgr. Eva Kolářová, Mgr. Iveta Fraňková, výchovné poradkyně

Mgr. Jan Kovář, ředitel školy